

ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА ТЕХНОЛОГІЙ
ІНСТИТУТ УПРАВЛІННЯ, ТЕХНОЛОГІЙ ТА ПРАВА
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ І ТЕХНОЛОГІЙ
КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ, ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Теорія та практика реформ

Затверджую

В.о. завідувача кафедри менеджменту,
публічного управління та адміністрування
Т.Б. Семенчук

Протокол № 1 від 27 серпня 2024 р.

Викладач	СЕМЕНЧУК Тетяна Борисівна Кандидат економічних наук, професор
Посилання профіль викладача на сайті ДУІТ	СЕМЕНЧУК Тетяна Борисівна
E-mail	semenchuk2021@gmail.com
Факультет, Кафедра	Факультет Управління і технологій Кафедра менеджменту, публічного управління та адміністрування м. Київ, вул. Івана Огієнка, 19, каб. 608 телефон: +38097-840-05-80
Консультації	Кожна понеділка з 12.00год до 14.00год за <u>ZOOM</u> посиланням
Офіційна назва освітньої програми	Публічне управління та адміністрування
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Галузь знань, спеціальність	28 «Публічне управління та адміністрування» 281 «Публічне управління та адміністрування»
Статус дисципліни (обов'язкова, вибіркова)	Цикл дисциплін професійної підготовки, вибіркова
Курс/ Семестр викладання	2/3
Обсяг дисципліни	3 кредитів ECTS / 90 загальна кількість годин
Види та кількість аудиторних занять, денна/ заочна	Лекції – 20 години/ 8 годин Практичні заняття – 10 годин/ 4 години
Форма контролю	Залік
Локація та матеріально-технічне забезпечення	Аудиторія згідно з розкладом. Мультимедійний проектор, мережа Internet.
Мова викладання	Українська
Мета вивчення дисципліни	Набуття комплексу теоретичних і прикладних знань у здобувачів системи теоретичних знань та практичних механізмів у сфері впровадження реформ в Україні
Загальні компетентності	ЗК02. Здатність працювати в команді, мотивувати людей та рухатися до спільної мети, бути лідером, діяти соціально

	відповідально та свідомо. ЗК03. Здатність розробляти та управляти проєктами.
Спеціальні (фахові) компетентності	СК05. Здатність представляти органи публічного управління у відносинах з іншими державними органами та органами місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями, підприємствами, установами і організаціями незалежно від форм власності, громадянами та налагоджувати ефективні комунікації з ними.
Програмні результати навчання	РН08. Уміти здійснювати ефективну комунікацію, аргументувати свою позицію, використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології у сфері публічного управління та адміністрування на засадах соціальної відповідальності, правових та етичних норм.

ЧИМ ВАЖЛИВИЙ КУРС:

«Теорія та практика реформ» - одна з дисциплін, що належить до тих, які створюють основну базу знань, необхідну для ефективної підготовки фахівців в сфері публічного управління та адміністрування, місцевого самоврядування, державної служби, а також в сферах економіки та соціального захисту населення.

Під час ознайомлення з курсом здобувачі мають змогу проаналізувати основні аспекти розвитку реформ в Україні, виокремити сучасні світові моделі розвитку системи публічного управління, визначити пріоритети реформування української системи публічного управління. Також під час вивчення буде можливість ознайомитись з еволюцією уявлень про сутність публічного управління, проаналізувати нормативно-правові документи, які регулюють реформування та модернізацію системи публічного управління.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ТЕМАМИ

Модуль 1. «Теорія та практика реформ»

Тема 1. Теоретико-методологічні засади дисципліни та нормативно-правове забезпечення здійснення реформ в Україні

Сутність поняття “реформа”. Специфіка проведення реформ в Україні в різних сферах. Теоретичне обґрунтування проведення реформ в Україні. Проблема проведення адміністративної реформи в Україні: теоретичний аспект. Проблема реформування місцевого самоврядування в Україні в контексті децентралізації влади. Особливості здійснення реформ в соціально-економічній та гуманітарній сферах країни.

Основні нормативно-правові акти, що регулюють процес здійснення реформ. Конституція та Закони України. Укази Президента України з питань проведення реформ в Україні. Нормативно-правові акти Кабінету Міністрів України та Центральних органів виконавчої влади. Локальні (місцеві) нормативно-правові акти з питань реформування соціально-економічної, суспільно-політичної та гуманітарної сфер. Правове регулювання управління процесом реформ та основні напрямки його вдосконалення. Державне управління власністю та бюджетним процесом. Вплив реформаторської політики на управлінську діяльність держави.

Тема 2. Вплив новітніх технологій на функціонування публічної влади. Прийняття політико-управлінських рішень як змістовне наповнення управлінського процесу.

Становлення та розвиток концепції електронної демократії. Чинники електронної трансформації публічного управління. Участь населення у виборах з використанням електронних технологій. Основні підходи до процесу прийняття політико-управлінських рішень. Нормативно-правове регулювання прийняття політико-управлінських рішень в Україні. Залучення громадян до участі в управлінських процесах: громадські ради та аналітичні центри.

Тема 3. Реформування публічної влади та державної служби в Україні: стан і перспективи

Основні етапи трансформації публічної влади. Діяльність органів публічної влади: вдосконалення конституційного механізму. Основні напрями реформування в державному управлінні. Перспективи децентралізації державного управління в Україні. Система запобігання та протидії корупції в органах влади.

Державна служба в Україні: сутність, головні ознаки, функції. Тенденції розвитку державної служби в сучасній Україні. Основні проблеми функціонування інституту державної служби в Україні. Проблеми матеріального забезпечення державних службовців. Адміністративна реформа в Україні: основні етапи та напрямки проведення. Стратегія розвитку державної служби як складової адміністративної реформи. Шляхи оптимізації структури управління державною службою. Світовий досвід проведення адміністративної реформи та реформування інституту державної служби.

Тема 4. Сучасний стан та основні напрямки реформування місцевого самоврядування в Україні

Сутність та головні ознаки місцевого самоврядування в Україні. Сучасна система місцевого самоврядування в Україні. Повноваження органів та посадових осіб місцевого самоврядування. Основні проблеми розвитку місцевого самоврядування в Україні. Шляхи реформування місцевого самоврядування в Україні. Проблеми реформування нормативно-правової бази розвитку місцевого самоврядування в Україні. Створення об'єднаних територіальних громад в контексті політики децентралізації публічного управління.

Тема 5. Проблеми теорії та практики реформування соціально-економічного розвитку України.

Теорія і практика дослідження моделей економіки в країнах світу. Напрями та школи наукових досліджень економічних реформ. Фактори, що визначають напрями, структуру та послідовність реформ економіки регіонів України. Узгодження менеджеріального та наукового підходів до управління процесами реформування економіки України. Формування змісту поняття “модель економіки” в рамках теорії управління та економічної теорії. Теоретичний базис ідентифікації моделі економічного розвитку. Модель економіки України та її регіонів: проблеми визначення основних компонентів та їх оцінювання.

Тема 6. Сучасний стан та шляхи реформування економіки України

Сучасний стан економічного розвитку України. Проблема подолання кризових явищ в економіці. Методичний підхід до оцінки впливу реформ на фактори зростання ВВП України. Класифікація напрямів впливу реформ на структурні зрушення в економіці регіонів України. Реформування економіки регіонів України та утворення трендів структурної динаміки їх розвитку. Основні напрямки реформування економіки України.

Тема 7. Основні напрямки та механізми модернізації державної політики в сфері соціального захисту населення

Економічно активне населення в системі соціальної безпеки. Пенсіонери як об'єкт державної соціальної політики. Особливості соціальної політики щодо інвалідів. Діти в системі пріоритетів соціальної політики. Базові чинники соціального захисту молоді. Особливості соціального захисту внутрішньо переміщених осіб. Соціальний захист учасників АТО.

Тема 8. Сучасний стан та шляхи модернізації житлово-комунального господарства міст та гуманітарної сфери України

Житлово-комунальне господарство міст України в структурі суспільного виробництва. Сучасний стан та основні напрямки розвитку житлово-комунального господарства. Правове регулювання розвитку житлово-комунального господарства. Проблеми надання якісних житлово-комунальних послуг. Проблеми ціноутворення в житлово-комунальному господарстві. Основні напрямки реформування розвитку житлово-комунального господарства міст України. Особливості впровадження ринкових механізмів у галузях житлово-комунального господарства. Створення ОСББ як один з напрямків реформування житлово-комунальної сфери України.

Сучасні тенденції розвитку гуманітарної сфери в Україні. Особливості організації публічного управління в гуманітарній сфері на сучасному етапі розвитку України. Проблеми розвитку гуманітарної сфери в Україні. Основні напрямки реформування гуманітарного розвитку України. Особливості проведення реформ в сфері освіти та науки. Перспективи реформування культурної галузі в Україні.

Практичні заняття курсу передбачають виконання ситуаційних, тестових та інших завдань, опитування та дискусії за темами, короткі виступи та презентації з тематики дисципліни.

Тематика практичних занять:

Практична робота №1. Вплив новітніх технологій на функціонування публічної влади. Прийняття політико-управлінських рішень як змістовне наповнення управлінського процесу.

Практична робота №2. Реформування публічної влади та державної служби в Україні: стан і перспективи.

Практична робота №3. Сучасний стан та основні напрямки реформування місцевого самоврядування в Україні.

Практична робота №4. Проблеми теорії та практики реформування соціально-економічного розвитку України.

Практична робота №5. Сучасний стан та шляхи модернізації житлово-комунального господарства міст та гуманітарної сфери України

Приклади практичних завдань:

Завдання:

Розкрийте сутність «теорії демократії» та «демократичного транзиту» у вигляді презентації з характеристикою наступних понять: теоретичні основи політичної модернізації; чотири “хвилі” демократизації; первинна та вторинна політична модернізація; типологія політичної трансформації: модернізація, революція, переворот та демократичний транзит; модель модернізації Д. Растоу; модель модернізації Ф. Шміттєра; модель модернізації С. Хантингтона; етатистська модель модернізації.

Приклад тестового завдання:

Адміністративна реформа в Україні здійснюється у напрямі проведення реформи:

- а) виконавчої влади (центральної та місцевої);
- б) місцевого самоврядування
- в) територіального устрою;
- г) усі відповіді правильні.

Для стимулювання науково-дослідницького й творчого інтересу здобувачів вищої освіти і здобуття ними навичок наукової діяльності доречно заохочувати їх до виконання додаткових видів робіт в певних проєктах, і враховувати цю діяльність при підведенні підсумків роботи здобувачів вищої освіти у семестрі. Так, наприклад, здобувачам вищої освіти може бути запропоновано виконання рефератів за темами дисципліни «Теорія та практика реформ» у вигляді презентацій та

захистити її на практичному занятті. Найкращі рекомендуються до виступу на науково-практичній конференції.

Орієнтована тематика:

1. Поняття реформи. Реформа як прояв волі панівної еліти.
2. Реформування як спосіб вирішення суспільних суперечностей.
3. Реформа і революція.
4. Зміст реформи: трансформація і модернізація.
5. Комплексність реформ. Ресурсне забезпечення реалізації реформ.
6. Визначення цілей реформи, пріоритетів, принципів та способів її проведення.
7. Терміни і тривалість реформ. Прогнозований і фактичний результат.
8. Механізм зворотного зв'язку і забезпечення суспільної підтримки у здійсненні реформ.
9. Реформи і контрреформи.
10. Етапи реформування конституційного законодавства України.
11. Пріоритет прав людини та його реалізація у відносинах громадян і держави.
12. Конституційні засади функціонування органів державної влади в Україні.
13. Конституційна реформа: передумови та механізм реалізації.
14. Правові засади адміністративної реформи адміністративно-територіального устрою і системи місцевого самоврядування.
15. Децентралізація та реформа державного управління.
16. Державні рішення щодо здійснення реформи місцевого самоврядування та децентралізації.
17. Позиції зацікавлених сторін у здійсненні реформи місцевого самоврядування та децентралізації: позиція Уряду; позиція опозиційних сил (опозиційний уряд); позиція неурядових організацій (НУО).
18. Позиції зацікавлених сторін у здійсненні реформи місцевого самоврядування та децентралізації в Україні: позиція Європейського Союзу; позиція науковців; позиція бізнесу.
19. Реформа регіональної політики та місцевого самоврядування.
20. Удосконалення державного регулювання розвитку регіонів України. Зміни до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні».
21. Об'єднання територіальних громад. Співробітництво територіальних громад.
22. Правові засади адміністративної реформи.
23. Еволюція реформування організаційно-правових засад КМУ та його апарату.
24. Проблеми структурно-функціонального реформування міністерств та інших центральних органів виконавчої влади.
25. Реформування організації та діяльності місцевих державних адміністрацій.
26. Реформа державної служби та оптимізація системи державних органів.
27. Реформа правоохоронної системи: завдання та організаційно-правове забезпечення.
28. Оновлення влади та антикорупційна реформа: завдання та організаційно-правове забезпечення.
29. Правові засади реформ у соціальній та гуманітарній сферах.
30. Об'єктивні економічні і соціальні процеси в Україні.
31. Вплив групових інтересів на напрям і зміст суспільних реформ. Проблема соціальної бази реформ.
32. Стан і тенденції реформування в соціально-економічній сфері: управлінський аспект.
33. Реформа сфери трудових відносин: завдання та організаційно-правове забезпечення.
34. Реформа системи соціального захисту: завдання та організаційно-правове забезпечення.
35. Пенсійна реформа: завдання та організаційно-правове забезпечення.
36. Реформа системи охорони здоров'я: завдання та організаційно-правове забезпечення.
37. Реформа освіти: завдання та організаційно-правове забезпечення.

38. Сутність сучасної освітньої реформи з позицій відповідності суспільним викликам і проблем, що потребують нагального вирішення.

39. Механізми впливу громадянського суспільства на перебіг реформ в соціальній та гуманітарній сферах.

40. Реформа державної політики у сфері культури: завдання та організаційно-правове забезпечення.

Індивідуальні види робіт не обмежуються і приймаються пропозиції щодо вдосконалення курсу (як лекційної, так і практичної складової).

ОЦІНЮВАННЯ

Форми поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль – 100 балів
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	
Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру.	

Відвідування лекцій:

За відвідування кожної лекції нараховується 2 бали (до 16 балів).

Практичні заняття:

Оцінюються за активністю здобувачів освіти на заняттях, їх відповідями, доповідями та ступенем залученості у дискусії. Максимальна сума становить 12 балів за кожне заняття (до 84 балів).

Самостійна робота

Написання та захист реферату (тематика погоджується із викладачем курсу) у вигляді доповіді та/або презентації оцінюються до 10 балів.

Здобувач отримує підсумкову оцінку за результатами поточного контролю шляхом накопичення балів. Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач, становить 100.

Додаткові бали до поточного контролю здобувач освіти може отримати, пройшовши навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах предмету вивчення дисципліни та пройшовши процедуру визнання згідно [Положення про визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здобувачами вищої освіти ДУІТ](#).

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS			
Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно («зараховано»)	A	«Відмінно» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.
82-89	Добре («зараховано»)	B	«Дуже добре» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального, робота з двома – трьома незначними помилками
75-81		C	«Добре» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками, робота з декількома незначними

			помилками, або з однією – двома значними помилками
64-74	Задовільно («зараховано»)	D	«Задовільно» - теоретичний зміст курсу освоєний не повністю, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, містять помилки, робота з трьома значними помилками
60-63		E	«Достатньо» - теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального, робота, що задовольняє мінімум критеріїв оцінки
35-59	Незадовільно («не зараховано»)	FX	«Умовно незадовільно» теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота що потребує доробки
0-34		F	«Безумовно незадовільно» теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значимого підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки

ІНФОРМАЦІЙНО- МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Методичне забезпечення:

1. Робоча програма навчальної дисципліни.
  2. Силабус навчальної дисципліни.
  3. Google Classroom: Теорія і практика реформ
- Електронні ресурси бібліотеки ДУІТ: <https://library.duit.in.ua>.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Пархоменко-Куцевіл О. І., Сурай І. Г., Аль-Атті І. В. Теорія та практика реформ в Україні. Навчальний посібник. Переяслав, Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друкарня “Рута”», 2021. 188 с.
2. Шайгородський Ю. Ж., Андрійчук Т. С., Дідух А. Я. та ін. Влада і суспільство: діалог через громадські ради: монографія; за заг. ред. Шайгородського Ю. Ж. К., 2011. 148 с.
3. Москаленко О. М., Бориславська О. М., Заверуха І. Б. та ін. Децентралізація публічної влади: досвід європейських країн та перспективи України. К., 2012. 212 с
4. Дзюндзюк В. Б., Мельтюхова Н. М., Фоміцька Н. В. Публічне адміністрування в Україні. Навч. посібник. Х. : Вид-во ХарPI НА ДУ «Магістр», 2011. 305 с.
6. Горбатюк, М. (2021). Реформа децентралізації в Україні: проблеми здійснення в умовах суспільної кризи. Політичні дослідження / Political Studies, (1), 22–40. URL: <http://pd.ipiend.gov.ua/article/view/235383>
7. Pollitt C., Bouckaert G. Public Management Reform: A Comparative Analysis. Oxford : University Press, 2004. 240 p.
8. Denhardt R.B., Denhardt J.V. The New Public Service. Serving, not steering. New York: Business Park Driv, 2007. 240 p.

Додаткова інформація

Детальнішу інформацію щодо методів навчання, форм оцінювання, самостійної роботи та повного списку літератури наведено у Робочій програмі навчальної дисципліни.

ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Щодо академічної доброчесності

Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів ДУІТ:

[Кодекс академічної доброчесності Державного університету інфраструктури та технологій](#)
[Положення про систему забезпечення академічної доброчесності у Державному університеті та технологій](#)

[Положення про Комісію з академічної доброчесності у ДУІТ та Комісію з етики та управління конфліктами у сфері академічної доброчесності у ДУІТ](#)

Порушення [Кодексу академічної доброчесності ДУІТ](#) є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним.

Списування під час контрольних заходів заборонені.

Усі письмові роботи, виконані в електронному вигляді (реферати), перевіряються на наявність плагіату згідно з [Положенням про порядок перевірки навчальних, кваліфікаційних, науково-методичних наукових та інших робіт на наявність ознак академічного плагіату у ДУІТ](#). У випадках виявлення порушення – реагування відповідно до [Кодексу академічної доброчесності ДУІТ](#).

Щодо відвідування

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування, індивідуальний графік тощо) навчання може відбуватися в онлайн (або змішаній) формі за погодженням із деканом факультету.

Неформальна освіта

Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «[Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здобувачами вищої освіти ДУІТ](#)».